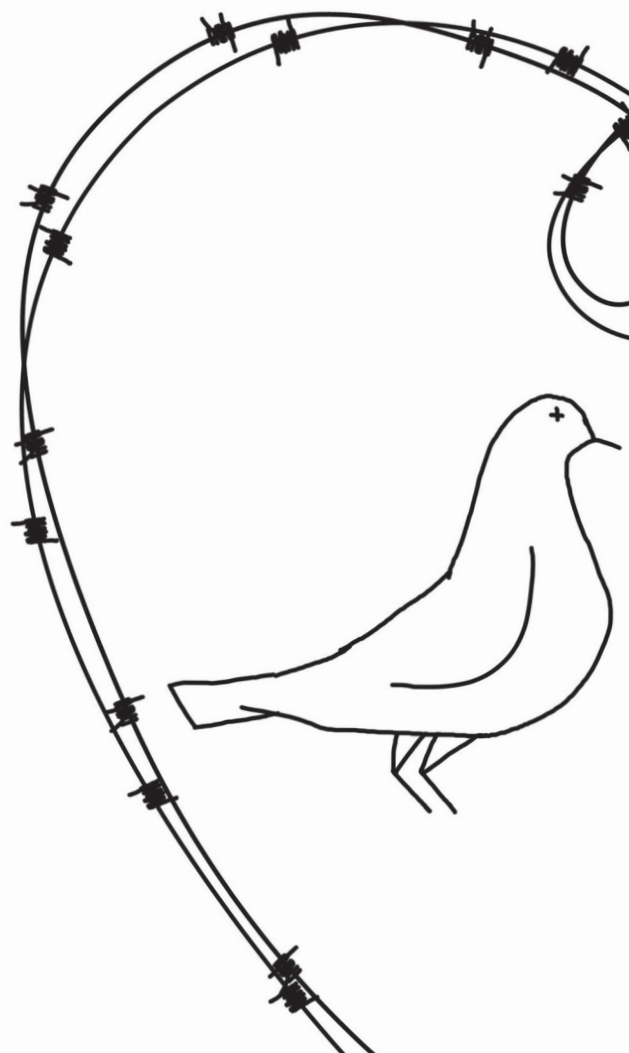

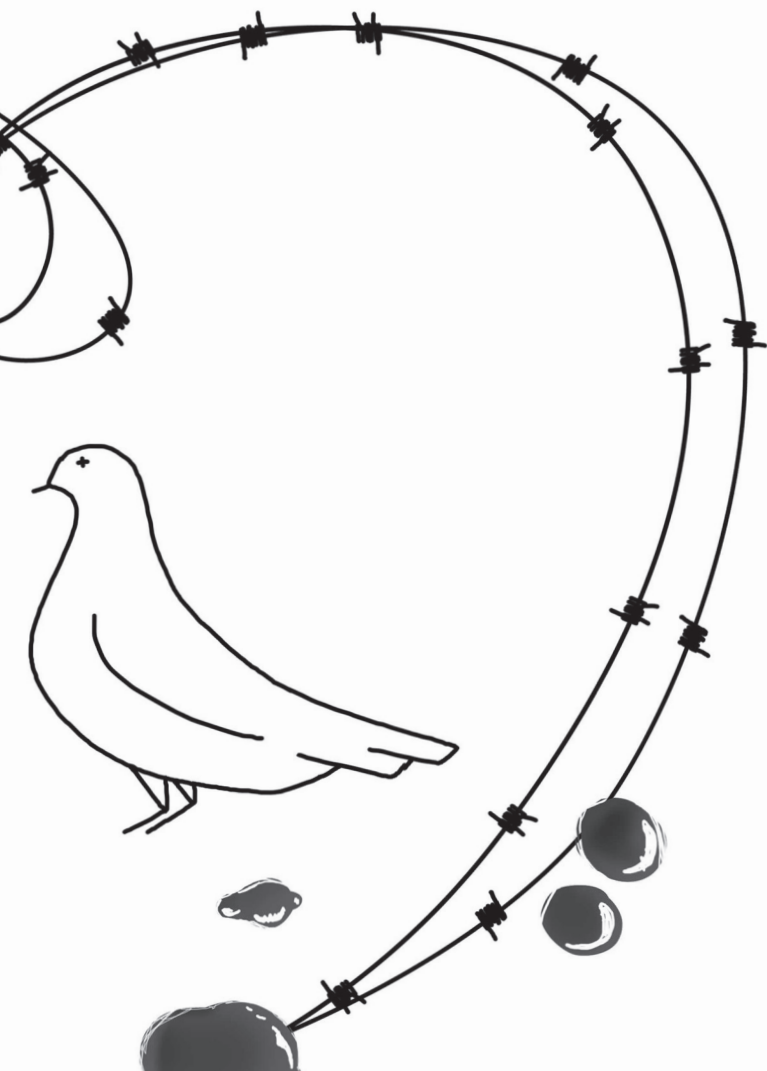
Tomáš Zmeškal
Az ékírásos
szerelmeslevél

TYPOTEX
Világirodalom

TOMÁŠ ZMEŠKAL

AZ ÉKÍRÁSOS SZERELMESLEVÉL

Fordította:
Csoma Borbála

Oktatás és kultúra
Kultúra program

*A mű az Európai Unió Kultúra programjának (2007–2013) támogatásával jelent meg.
This publication has been funded by the Culture Programme of the European Union (2007–2013).*

Tomáš Zmeškal: Milostný dopis klínovým písmem

Tomáš Zmeškal: Az ékírásos szerelmeslevél

Copyright © 2008 Tomáš Zmeškal

Hungarian translation © Csoma Borbála, 2013

Hungarian edition © Typotex, 2013

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

ISBN 978 963 279 277 4

ISSN 2064–2989

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

Sorozatszerkesztő: Sosity Beáta

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a **www.typotex.hu**

és a **[facebook.com/typotexkiado](https://www.facebook.com/typotexkiado)** oldalakon értesülhet.

Kiadja a Typotex Elektronikus Kiadó Kft.

Felelős vezető: Votisky Zsuzsa

Felelős szerkesztő, tipográfia: Kiss Barnabás

A borítót tervezte: Nagy Norbert

Nyomás: Séd Nyomda Kft.

Felelős vezető: Katona Szilvia

*A lesből támadó
oroszlán a jelen szimbóluma;
a prédáját elhurcoló farkas
jelképezi a múltat, ami megfoszt
minket az emlékeinktől;
a gazdája talpát nyaló kutya
pedig a jövő, s hiú reményekkel
kecsegtet.*

Macrobius

*A nyelv alapvetően
a tények megerősítésére,
vagy azok letagadására
szolgál.*

Bertrand Russell

1.

az esküvő

ALICE ÚGY ÉREZTE, MINTHA LEBEGNE, mintha úszna álmában. Jelen esetben persze minden olyan hasonlat, amely ezt a lebegés-érzést kívánná szavakba önteni, túllontúl földhözragadt. Egy pillanatra megfeledkezett magáról; szíve, mintegy jelezve a pillanat nagyságát, szinte megállt. Alice továbbra is ezt a kolibrirepülés-hasonlatot dédelgetve magában, mély lélegzetet vett, és ez a két szó buggyant ki az ajkán: „Kedd van!” Ez volt az egyetlen dolog, amire gondolni tudott, amellyel egyé olvadt, amellyé ebben a pillanatban ő maga is átlényegült. Elérkezett hát ez a nap is! Az illathoz pedig kezdett hozzászokni.

Levegőt beszívni, levegőt kifújni. Visszatartott lélegzet, ünnepélyesen szurkáló alhasi fájdalom, szikrázó, arany napfényben úszó lég, ágyneműre pottyanó izzadságcseppek... Két pont jelent meg a szeme előtt. A belélegzésre már kényszerítenie kellett magát. Kételyek gyötörték. Nem volt egészen biztos abban, hogy a szorosan zárt szemhéjai mögött táncoló két pontnak vajon a szemizmok összeszorítása, és azok retinára gyakorolt nyomása-e az oka, vagy inkább valami más, például... *valami*

metafizikus jelenség? Rövid tünődés után Alice a második lehetőség mellett döntött. Befejezte a belégzés-kilégzés ciklust, de annyira már nem bízott magában, hogy meg mert volna mozdulni az ágyban. Feküdt, és lehunyta szeme előtt pontok táncoltak. Az egyik volt a múlt, a másik a jelen. Csak az nem volt teljesen világos, hogy melyik melyik, de mindenesetre érezte, hogy a mai nap a legeslegvalóságosabb, legtökéletesebb és bizonyára a legillatosabb nap, amit valaha megélt. Csak ebben a pillanatban eszmélt rá. „*Igen! Hát persze – az illat!*” Ha most nem az ágyon feküdne, bizonyosan beleszédülne ebbe az illatba. Az illat! Az illat ébresztette fel! Vagy ha nem az, akkor nyilván a zene, amely a szomszédos szobából szűrődött át. Ebben a pillanatban Alice elvesztette az uralmat a teste felett, megborzongott és mélyet lélegzett. A tüdejébe akarata ellenére a kívántnál nagyobb mennyiségű levegő áradt, több annál, mint amennyit szeretett volna, és mint amiről úgy gondolta, hogy képes elviselni. Megborzongott a félelemtől, de a folyamat újra és újra megismétlődött, olyan volt, mintha fuldokolva, levegő után kapkodva a folyó vizét szippantaná a tüdejébe. Abba hagyta a múlt és a jelen mérlegelését, már úgyis régen elfelejtette, melyik pont mit is jelképez, meg azt is, melyik melyik. Szemhéjának felnyitásával egyidejűleg még valami nyugtató, finom simogatást is észlelt a talpán. A szeme felpattant, a torkából pedig robbanás, csattanás, detonáció, vulkánkitörés, süvítő napszél, lavina, zápor, földrengés, hóihar és így tovább tört fel. Röviden: zokogás. Körülötte, az ágya körül mindenfelé, rózsák heverték. Mindenféle árnyalatú, mindenféle színű, ezerféle illatú virágok. A legsötétebb vöröstől a legvilágosabb rózsaszínig, a barnás, sötétsárgától a legfinomabb pillangóaranyig. Mindenütt rózsák voltak, mintha belőlük lenne a takarója, a paplanja, a fátyla. Betemették, körbelelték, és nem engedték. És mögöttük, a rózsabirodalom mögött az ajtóban és az ablakpárkányokon liliomok és krizantémok pompáztak. Az egész szoba illatfelhőben úszott. Amerre csak nézett, mindenfelé virágok heverték, és mindenfelé, ameddig csak elérte, rózsák. Kedd volt. Az esküvője napja.

A szomszéd szobából zeneszó hallatszott. Ez azt jelentette, hogy az apja már ébren van. Az apa először is ideges volt, ezért is hallgatott zenét ilyen korán reggel. Másodszer, próbált megnyugodni, és ezért a kedvencét, Haydnt hallgatta, nem riadva vissza még attól a kockázattól sem, hogy megkarcolódik a lemez, a keze ugyanis reggelente erősen remegett; harmadszor pedig hallani lehetett, hogy dudorászik, és ez azt jelentette, hogy reggelizik. Alice körülnézett és felült az ágyban. Mindenfelé rózsák heverték és a talpát csiklandozták. És mind friss volt. „Hogyhogy nem hallottam az én drágámat? Hogyhogy aludni hagyott az én gyönyörűségem?” – gondolkodott magában. Kilépett a szobából, és az előszobán keresztül a konyhába lépett.

– Hol van? – kérdezte az apját, aki a konyhában ült és az ablakon át kifelé bámult.

– Hol van? – kérdezte Alice még egyszer.

– A nappaliban ül, vagyis inkább alszik – válaszolta az apja. Alice elindult a nagyszoba felé. A nappaliban ott volt, félig ülő, félig fekvő testhelyzetben Ő.

– Maximilián! – kiáltotta, és még mielőtt Maximilián kinyitotta volna a szemét, ráébredt, hogy az utóbbi néhány hónapban a szókincse indulatszavakra, eufémizmusokra és birtokos névmásokra, az *enyém*, *tied*, *miénk*-re apadt, elsősorban jövő idejű igékkel kiegészülve. Legalábbis így kommentálta az apja. Maximilián kinyitotta a szemét, de előtte még elmosolyodott. Alice meg, habár azt hitte, hogy ennyi hónap elteltével már ellent tud állni a férfi mosolyának, szintén elmosolyodott, még ha a férfi ezt nem is láthatta. Ezután ölelkezés következett.

– Maximilián! – ismételte. – Maximilián! Maximilián, te szent. Maximilián, te fénylő nap! Te császár! Te körmenetek napfénytől ragyogó szentségtartója! Te mindenfelé csillogó, szikrázó napsugár!

Maximilián neve a lány kedve, energiája, fáradsága, boldogsága, hangszálainak teherbírása, frekvenciája és hangszíne szerinti csillogással és szikrával töltődött fel. Attól függően, hogy Alice friss, fáradt vagy boldog hangon ejtette-e ki a nevét, változott a név színe és csillogása is.

Egy lorettói csodanév ez, ebben Alice biztos volt. Olyan, mint a briliáns, kemény, mint az antwerpeni csiszolt gyémánt, fénylő és szerető, arannyal ragyogó és ölelő. Olyan, olyan, olyan... lorettói, vagyis hát mindannyiszor, amikor kimondja az ember, felfénylik egy szentségtartó, mintha a neve egy lenne azoknak a pompájával és magasztosságával, aranyukkal és drágaköveikkel. Anélkül, hogy kinyitotta volna a szemét, a férfi átölelte Alicét.

– Maximilián! – ejtette ki újra a nevét.

– Nem szívesen szólok közbe – szólalt meg az apja a szomszéd szobából.

– Nemcsak, hogy nem szívesen szólok közbe, de egészen kivételesen így is gondolom... itt van az utolsó lehetőség, hogy egy felejthetetlen reggelit költsetek el velem, tisztos szabad ember mivoltotokban, mielőtt anyád megérkezik... Na, feltegyek egy kávét?

Egy pillanat múlva, válaszra sem várva, visszaült a székére, néhányszor hátrafordult az ajtó felé, és odapillantva ellenőrizte, mennyi van még vissza a Haydn-szonátából. Meg akarta előzni azt, hogy bele kelljen hallgatnia a lemez következő darabjába, Beethoven szimfóniájába, amelyet véleménye szerint száznegyven éve túlértékel a közönség. De miért, gondolkodott az apja, miért? Az *Örömóda* miatt? Ha valamivel ez a zenémű kitűnik a többi közül, azon kívül, hogy szimbolikusan mindig ezzel a művel végződik a Prágai Tavasz Fesztivál, akkor az a humor teljes hiánya. Tipikusan német, gondolta, *Örömóda* humor nélkül.

– Illetve spontán humor nélkül – tette hozzá hangosan. – A hangzatos nevű, ámde humor nélküli dolgok, emberek és ideológiák mindig karriert futnak be.

– Mi van apa, mit mondtál? – szólalt meg Alice, aki közben halkán belépett.

– Azt mondtam, hogy nincs benne humor, de ez most mellékes – intett.

– Kérlek, amíg lemegy ez a mű, akartok velem reggelizni? Amíg, amíg az anyád haza nem ér.

– Hát, lehet, még nem tudom – válaszolta Alice. – Megkérdezem Maxot.

Az apja közben felállt és átment a nappaliba, hogy kikapcsolja a lemezjátszót. Mivel nem volt elég fürge, felcsendült a Beethoven-szimfónia.

Az apa óvatosan kikapcsolta a készüléket, és az orra alatt azt morogta:
– Ezen még Schnabel sem segít. Ez sül ki abból, ha a tehetség aggasztó hiánya és a túlzott patetikusságra való hajlam összetalálkozik egy bonni születésű egyén kezében.

– Ki az a Schnabel? – kérdezte Alice a konyhából.

– Egy nagyon izgalmas zongoraművész, akit azonban ebben a progresszív korban pillanatok alatt tökéletesen el fognak felejteni.

– Aha – mondta Alice, és átszaladt a nappaliba Maximiliánhoz.

– Akarsz apával reggelizni?

– Ez csak tőled függ, Álí, csakis tőled – válaszolta Maximilián.

– Hát akkor legyen – döntött Alice.

Az apja eközben lélekben folytatta az elmélkedést: *„Bezzeg Haydnak van humorérzéke, Istenem, annak aztán van... meglehet, hogy Mozartnál is több! Csakhogy Haydn német volt, ...vagy osztrák? Ez itt a kérdés. Vagy nem a nemzetiségtől függne a dolog? Nem, az nem valószínű, inkább a hülyeség függvénye lehet. Már a saját vicceimen sem nevetek”*
– függesztette fel a gondolatmenetet, majd a lemezt gondosan a tokjába csúsztatta, és ment, hogy feltegye a kávénak való vizet.

Amikor Maximilián és Alice odaültek hozzá, Maximilián csak abban reménykedett, hogy leendő apósa nem lötyköli szét az összes kávé a konyhaasztalon. Mindig meglepte, hogy Alice apjánál már ott volt készenlétben egy tiszta konyharuha, amellyel egyúttal fel is törölte az árulkodó foltokat, mintha mi se történt volna. Kezdett hozzászokni ahhoz, hogy leendő apósa mindig mindent kiönt. De már sem az apa, sem az öregek furcsa, kutya-macska házassága nem érdekelte különösebben.

– Honnan szedted ezt a rengeteg rózsát? – kérdezte Alice.

– Titok – válaszolta a férfi.

– Mondd meg, mondd meg, honnan vannak! – ismételte.

– Ez szigorúan titkos információ – válaszolta Max.

– Az illatuk ébresztett föl – mondta Alice.

– Reméltem, hogy így lesz – mondta Maximilián, futva megcsókolta a nyakán, majd nevetni kezdett.

– Alice említette, hogy pár napig Németországban volt. Mi dolga volt arra felé? – szakította félbe az apa.

– A nagybátyámmal volt találkozó – mondta Maximilián.

– És milyen ott az élet? – kérdezte az apa. – Van valami jó is a határ azon oldalán?

– Semmi különös, semmi különös. A nagybátyám felújította a házát és meg akarta nekem mutatni, de körülbelül két nappal az érkezésem előtt eltörte a lábát, így aztán a kórházban látogattam meg. De így is olyannak tűntem, mint valami szegény rokon – mondta Maximilián.

– Hmm – bólintott az apa.

– De – kapcsolódott be a beszélgetésbe Alice – Max azt mondta, hogy késett a vonat.

– Ez igaz – mondta Maximilián –, méghozzá két vonat is késett.

– Szóval Németországban késnek a vonatok! – bólogatott az apa, és egy pillanat múlva hozzátette: – Ez megerősíti a megfigyeléseimet.

– Mivel kapcsolatban? – kérdezte Maximilián.

– Hát, ahogy apa belekezdett, biztos valami pesszimista dolog sült ki belőle – szólt közbe Alice.

– Alapos tanulmányozás után arra a megállapításra jutottam, hogy a helyettes plébánosunk nemcsak hogy nem különleges intelligencia, de teljesen átlagos figura.

– Nem lehet mindenki Einstein, apa – vágott a szavába Alice.

– Persze hogy nem, te jó ég, én magam is egészen egyszerű, átlagos ember vagyok, és egyáltalán nem szégyenkezem miatta, de ő a Jézus Társaság képviselője, vagyis jezsuita, és egy átlagos intelligenciájú jezsuita, ne is haragudj Áli, az ugyanaz, mintha azt mondanám, ostoba jezsuita, és ez rendkívül kellemetlen, mondhatnám megengedhetetlen helyzet. Most mondja meg, Maximilián! – fordult közvetlenül Maximiliánhoz, és számolni kezdte az ujján: – Először is van egy ostoba jezsuitánk, másodszor Németországban késnek a vonatok, most már csak az hiányzik, hogy Angliában megfosszák trónjától a királynőt és kikiáltás a köztársaságot. Európában valami nincs rendjén, én mondom nektek, nincs rendjén.

Az előszobaajtó zárjában megfordult a kulcs, kinyílt az ajtó, és két ember hangját lehetett hallani.

– Anya az – mondta Alice Maximiliánnak, és ujjaival beleszántott a férfi hajába. – Mégsem. Van még vele valaki – tette hozzá, felállt és kiment az előszobába.

Az előszobából csoszogás hallatszott, valamint egy férfi és egy nő hangja.

– Áhá, ez a doki lesz – mondta az apa fellelkesülve Maximiliánnak, aki udvariasan felnevetett, anélkül hogy tudta volna, kiről van szó – és Květa – fejezte be a mondatot, és felkelt a székről. A konyhába Alice lépett be és egy férfi, aki egy kicsit fiatalabb volt az apánál. A férfi a bal kezével átölelte Alice derekát, és valamit a fülébe súgott.

– Szevasz dokikám, tudtam, hogy te leszel az – mondta az apa, és kezet ráztak a doktorral. – Ez itt Maximilián – mutatott rá az apa. Maximilián felkelt és kezet nyújtott a férfinak.

– Én Antonín Lukavský vagyok – mutatkozott be a doktor.

– Vagyis – vágott a szavába Alice – ez itt Tonda bácsi, alias Dottore.

– Igen, ez mind én vagyok – mondta erre a doktor.

– Max – mondta Maximilián.

A konyhába Alice anyja lépett be.

– Szervusz Květa – köszönt az apa.

– Szervusz Josef – válaszolta az anya.

A bácsi még mindig átölelve tartotta Alicét, és mind ő, mind Alice Květát és Josefet nézték.

– Mit csináltál? – kérdezte az anya.

– Hát mit csináltam volna? Rátok vártam.

– És mit hallgattál? – kérdezte az anya, aki közben körbenézett a szobában.

– Azt hiszem Beethovent – mondta Maximilián. – Vagy nem?

– Nem, határozottan nem Beethovent hallgattam, csak még mielőtt kikapcsolhattam volna, elkezdtek játszani. Én Haydnt hallgattam, Maximilián. Josef Haydnt!

– Csak nehogy összekarcold a lemezeidet, ilyen korán reggel! Tudod, hogy reggelente mindig remeg a kezed – aggódott az anya.

– Mellesleg, Maximilián, nincsenek vérrokonságban az Esterházy családdal?

– Nem, nem vagyunk – válaszolta Maximilián. – Az ő gyökereik sokkal régebbre nyúlnak vissza, mint a mieink. Ők szerintem legalább 1238-ig vissza tudják vezetni magukat. Abban az időben, amikor ők már hercegek voltak, mi legfeljebb alattvalók.

– Látod? – csattant fel az anya. – Látod ezt? – ismételte.

– Most meg mit, könyörgök? – szólalt meg Alice.

– Hát ezeket a konyharuhákat! Már megint kilocsálta! Josef, te azokat a lemezeket össze fogod karcolni!

– De hát az ő lemezei, nem? Akkor meg hagyj békén! – mondta Alice.

– Nem te mosod ki, úgyhogy nem kell foglalkoznod vele – mondta az apa az anyának. – Tudja, Maximilián, Haydn ott van eltemetve, tudta ezt?

– Hol?

– Hát, azoknak a birtokán, tudja, várjon csak, hogy is hívják azt a helyet...

– Aztán még összekarcolja nekem ezeket a lemezeket, és én leszek a hibás! És bánni fogod – fordult oda Květa Alicéhez és Antonínhoz, de a férfi inkább másfelé nézett.

– Kérlek szépen, egyáltalán ne foglalkozz azzal, mit művelek a lemezeimmel, és egyáltalán nem kell hogy érdekeljen, bánni fogom-e vagy sem, mert már nem lakom veled, és nem is tervezem, hogy vissza-költöznék. Úgyhogy légy olyan kedves, és ne foglalkozz velem, Květa! Légy olyan kedves! Igen! Szépen kérlek! Ez kívánság és figyelmeztetés is egyben.

– Aha – mondta Květa –, hát ezt nem tudtam. Én azt hittem, hogy ősszel visszaköltözöl, amint befejezed a telken a javításokat.

– Nem költözöm vissza – mondta az apa, és megvonta a vállát.

– Na de... hát ezt nagyon sajnálom.

- Meghiszem azt.
- Hol temették el? – kérdezte Antonín.
- Kit?
- Haydnt.

És amíg Antonín azon mesterkedett, hogy másfelé terelje a szót, Alice kézen fogta az anyját, és bevezette a hálószobába. Az ajtóban megálltak.

– Istenem, ez gyönyörű, Áli! Istenem, de gyönyörű! Mennyi virág, mennyi virág! És ez az illat! Csodálatos! Ez az illat!

Az anya leült az ágyra.

– Jé, és ott még liliumok is vannak, ezek meg ott, hogy is hívják őket...? És honnan szedte őket ilyenkor, márciusban?

– Nem tudom. Sejtelmem sincs – válaszolta Alice. – Nem akarja elárulni, azt mondja, titok. És ha nem akarja elmondani, akkor képtelenség kiszedni belőle. Kénytelen leszek megdolgozni egy kicsit, és talán egy-két hét múlva előáll velem.

– Ó, a szerelem, a szerelem! De hogy is hívják ott azokat a virágokat?

– Melyiket gondolod? – kérdezte Alice, miközben óvatosan, nehogy megszúrja magát, a karjába szedegette fel a rózsákat a szőnyegről. Amikor felnézett, észrevette, hogy az anyja sír. Alice odalépett az ágyhoz, leült mellé, a rózsákat óvatosan a párnára tette a kezéből, és átölelte a mellette gubbasztó anyja vállát.

– Te tudtad, igaz?

– Nem, nem tudtam.

– Ugyan már, Áli...

– Nem tudtam, de sejtettem.

A sírás lassan abbamaradt.

– Micsoda illat! – szólalt meg nemsokára az anya. – De az a fontos, hogy legalább te boldog vagy, kislányom. Legalább te boldog vagy.

– Nem nekem kellene inkább sírnom, ha egyszor ma van az esküvőm? – kérdezte Alice.

Az anya bólintott.

– Na, látod. Mindenüket elvették, de a neveltetést nem tudták elvenni tőlük. Senki sem fogja elhinni! Ennyi rózsá! – Egy pillanatra elhallgatott, aztán hozzátette: – Tényleg nem említette neked?

Alice bizonytalanul megvonta a vállát, és azt mondta: – Gyere, segíts vízbe tenni őket, jó?

A szomszéd szobába közben néhány ember érkezett. Alice két barátnője, a tanú, egy másik nagybácsi és egy nagynéni a változatosság kedvéért Maximilián oldaláról. Alice felvette a menyasszonyi ruháját, és belépett a szobába. Kék kosztümet, világoskék blúzt és kis kalapot viselt fátóval. A fehér, habos ruha nem nagyon illett volna ehhez a haladó szellemiségű, reményekkel teli korhoz. A kávé és keksz elfogyasztása, gyors ismerkedés és néhány, az időjárásról váltott mondat után a násznép beült az autóba, (két saját és egy kölcsönzött járműbe) és elhajtottak Prágán kívülre. Az anya és az apa két külön autóban ültek. Fél óra múlva megérkeztek az úticéljukhoz. Megálltak a vidéki város főterén, a tér egyik oldalán egy kastély magasodott, málladozó sgrafittós homlokzattal, az előtte álló padnál várta őket a plébános. Először Maximilián lépett oda hozzá, üdvözölték egymást, majd Maximilián sorban bemutatta a násznépet. A plébános mindenkivel kezet fogott, és néhány utcán át a templomhoz vezette őket, ahol a sekrestyés éppen valami papírokat cserélt ki a főbejárat melletti vitrinben. A hóna alatt tartott összetekert papírokkal egyensúlyozva ő is kezet fogott velük. Kinyitotta a kaput, megvárta, amíg mindenki bemegy, és amikor épp készült bezárni az ajtót, megjelent néhány turista. A sekrestyés magyarázni kezdte nekik, hogy a templom zárva van, habár hétfőnként szoktak zárva tartani, ma pedig kedd van, tehát valójában nyitva kellene lenniük. A legfáradhatatlanabb turista, akin rövidnadrág és vízhatlan kék esőkabát volt, olyan hangosan vitatkozott, hogy az érvelése egészen a sekrestyéig elhallatszott, ahol a plébános még futva átismételte a szertartás menetét. Hirtelen, anélkül hogy befejezte volna a megkezdett mondatot, az orra alatt odamorgott valami olyasmit, hogy „megbocsásanak”, kirohant a templomból, és egyenesen a kék szédzsekis turista előtt állt meg, akiről helyesen azt feltételezte, hogy

az ő hangját hallotta a sekrestyében. A turista meglepetten elhallgatott. A plébános megállt előtte, egyenesen a szemébe nézett, és azt mondta: – Ma ez a templom egy jelentős társasági esemény miatt tart zárva. Van egyéb kérdése, fiatalember?

A turista egy pillanatra meglepődött, majd a többiek felé fordultában, akik szintén megálltak és őt figyelték, megszólalt: – Nem zavarnánk, csak a freskókat szeretnénk megnézni.

A plébános köhécselt egyet és az mondta: – Abban az esetben, ha öt percen belül képesek átöltözni az alkalomhoz illő ünnepi ruhába, megvárom magukat, ellenkező esetben isten velük. Van önöknél öltöny és nyakkendő?

– Öltöny és nyakkendő? – kérdezte a turista, mintha nem értette volna a kérdést.

– Öltöny és nyakkendő – ismételte a plébános.

A turista végignézett magán és a társain, akik kicsit távolabb álltak, és azt mondta: – Hát nem is tudom.

– Attól tartok, hogy nincs az alkalomhoz illő öltözékük – mondta a plébános. – Helyesen értékelem a helyzetet?

– Hogy mit, kérem?

– Úgy sejttem, hogy nincs önöknél más öltözék, mint az, amelynek élénk színében épp gyönyörködhetem.

– Hát, másunk nincs, tudja, csak egy napra jöttünk.

– Látom, hogy helyesen következtettem. És most, mivel nincs az alkalomhoz illő öltözékük, kénytelen vagyok legmélyebb sajnálatomra közölni önnel, hogy önöket a mai napon egy jelentős társasági esemény miatt, amely pár perc múlva megkezdődik, nem tudom fogadni. Bármikor azonban szívesen látom önöket a katolikus egyház eme hajlékában.

– Hmm – mondta a turista –, akkor ma nem fog beengedni minket, ugye?

– Nagyon helyesen következtet, fiatalember. Mindenesetre nagyon örültem, hogy lehetőségem volt önnel megismerkedni – tette hozzá a plébános határozottan, ámde minden irónia nélkül.

A turista megfordult, és miközben visszament a társaihoz, a sekrestyés bezárta mögötte a kaput. Megkezdődhetett a szertartás. A pap hosszas beszédet intézett a jegyespárhoz, amelynek újra és újra visszatérő fő mondanivalója valószínűleg az volt, hogy a család teste a nő, míg a feje a férj. Antonín Lukavský doktor, a család barátja, a beszéd közben többször is feltette magában a kérdést, vajon mennyi tapasztalata lehet a plébánosnak a nőekkel, miközben Alice anyja, Květa azon morfondírozott, vajon nem dagadtak-e meg a szemei a sírástól. Örömmel töltötte el, hogy a templomi megvilágításban az árnyékok nem voltak túl markánsak, és dagadt szemei nem voltak annyira feltűnőek. A beszéde végén a plébános visszakanyarodott oda, hogy a vőlegény egyik ősét, bizonyos Jindřichet már 1716-ban grófi méltóságra emelte VI. Károly, és nem sokkal később a fia, Mikuláš megvásárolta a helybéli kastélyt, és nemcsak a kastély kápolnáját díszítette ki, hanem a helybéli templomot is. Majd megjegyezte, hogy a nemesi titulusok ugyan már érvényüket veszítették, mert az állam és első elnöke, Tomáš Garrigue Masaryk eltörölte őket, de azért nem törvénybe ütköző dolog megemlékezni azokról az időkről, amikor nemcsak a titulusok, de a jó erkölcs is szokásban volt, és érvényben volt még az Isten szava, úgy, ahogy azt a szent apostoli egyház hirdette. Röviden beszélt a trón és az oltár egységéről is, és a hosszasan előkészített beszéde legmerészebb részeinél mindig szétterült az arcán valami ártatlan mosoly. Ezután Alice és Maximilián gyűrűt váltottak, megcsókolták egymást, és végül aláírták a nyilatkozatot, amely kimondta, hogy a házasság – érdekes módon elsősorban – szerződéses kapcsolat, amely azonban az utolsó dolog volt, amelyre az ifjú pár ebben a pillanatban gondolt. A szertartás végeztével a plébános behívta a násznépet a sekrestyébe. Alice és Maximilián, ha akarták, ha nem, most már teljesen magukra voltak utalva. Válaszoltak a kérdésekre, beszélgettek a romló minőségű miseborról ebben a romlott kommunista érában, Alice a barátnőivel viccelődött, Maximilián szlivovicét iszogatót, amit, mint ilyen alkalmakkor mindig, valaki valahonnan előhúzott, de közben észrevétlenül elkezdte behálózni őket új helyzetük metallurgikus csipkehálója, amely azonban még csak

imitt-amott, foszlányokban mutatkozott. Szemről szemre épült fel a csipke lyukrácsa, amely körülvette, körülölelte, védelmezte és egybezárta őket.

A násznépet még egy ceremónia várta Prágában, az egyházi esküvőt ugyanis az állam nem ismerte el. Előttük állt a visszaút, és egy újabb beszéd, ezúttal civil személytől. A visszaúton Antonín bácsi a plébános beszédének mondanivalóján gondolkozott. Valahogy oda nem illőnek érezte ebben a modern, emancipált világban, a hatvanas évek végén, amely azt hirdette magáról, hogy legalább az alapvető dolgokban biztosan jobb, mint az őt megelőző korszakok. Az idő, amelyet a plébános beszéde elvett tőlük, azonban nem volt haszontalan. A finoman szólva sem toleráns beszédével az elviselhetetlenségig elnyújtotta a szertartást, így a gyűrűváltás kivételesen több volt, mint a lepkekönnyű boldogság illanó pillanata. A már fellibbent fátyol, az elcsattant csók és az aláírt papírok voltak a jutalom azért a halom intoleráns pillanatért, amelyek a prédikációt barikádszerű obeliszkké tornyozták. Antonínt végül nem hagyta nyugodni a dolog, és mivel egy autóban ült az ifjú párral és az apával, aki a kocsit vezette, megkérdezte, mit gondolnak a prédikációról. Maximilián egyetértett Antonínnal, és kissé bocsánatkérően mondta, hogy tudja, a plébános valóban sokáig és gondosan készült erre a beszédre, és, hogy a pap előre örült annak, hogy mennyire tetszeni fog nekik a prédikáció. Alice azonban meglepte Antonínt.

– Miért, bácsikám, azt gondoltad, hogy majd a hippiket fogja éltetni, vagy az LSD-t? Ébredj már fel! Hiszen pap, vagy nem? – zárta le a témát Alice. – Hiszen csak egy pap.

– Bizony, Toník, egy pap. Úgyhogy minden úgy van rendben, ahogy van – tette hozzá az apa –, úgy, ahogy van.

Amikor visszaértek Prágába, volt még egy kis idejük, mivel a polgári esküvő csak egy óra múlva kezdődött, az anyakönyvvezető nem volt messze, és ezt a ceremóniát senki sem vette annyira komolyan, mint az előzőt. Alice, Maximilián és az anya behozták a szendvicseket, a bort és a kis kerek esküvői aprósüteményeket. A vendégek szétszédtek a lakásban, pihentek és felkészültek a polgári ceremóniára.

Kint egy fehér köpenyes, izzadt homlokán barna tányérsapkát viselő, nagydarab férfi ráfeküdt a csengőre. Mellette egy valamivel alacsonyabb, középtermetű, világos hajú ember állt, aki világos nadrágján tiszta fehér kötényt, és a fején kis fehér sapkát viselt. Az ajtóhoz legközelebb a férj tanúja állt, ő nyitott ajtót a vendégeknek. A magasabbik férfi odahajolt a tanúhoz, és azt mondta, hogy Lukavský doktorral szeretne beszélni. A tanú tanácstalanul vállat vont, és azt mondta nekik, hogy senkit sem ismer itt, és hogy bár mindenki bemutatkozott neki, a neveket elfelejtette, de hogy várjanak, mindjárt intézkedik, és ezzel elment megkeresni Maximiliánt. Az megkereste a doktort, a doktor pedig kijött az ajtóhoz. A magas, tányérsapkás férfi odahajolt és a doktor fülébe sűgött valamit. A doktor rámosolygott a két férfira, és betessékelte őket. Elvegyültek a násznép között, majd Alice apjához léptek.

– Na, kedves Josefem, megérkezett – mondta a doktor.

– Mi érkezett meg, Tonikám? – kérdezte az apa.

– Hát, amiről beszéltem neked, a meglepetés.

– Aha, jó, jó... szóval annak a tortának akarod a szobát, ugye?

– Csöndesen, Josef – szolt rá kárálva Antonín –, meglepetés lesz!

– Jól van, persze, na, akkor majd ide tesszük hozzám, a volt szobámba...

Ott rend is van, és asztal is – mondta az apa.

Beléptek a szobába. A helyiségben egy barna faasztal állt, rajta újságok, félig megfejtett keresztretjtvény, szemüveg és golyóstoll hevert. A kötényt viselő férfi végigmérte az asztalt. Levette róluk az újságokat, a szemüveget, meg a tollat, és a zsebéből mérőszalagot vett elő. A többiek pillantásai közepette lemérte az asztalt.

– Nem egész méterszer másfél méter – jegyezte meg a kötényes férfi szemrehányóan.

– És az nem elég? – kérdezte a doktor.

– De hiszen világosan megmondtam, hogy egy méterszer egy méter negyvenöt centiméteresre van szükségem. De hiszen világosan megmondtam! – magyarázta a kötényes férfi mogorván.